

Kuntatalous valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2021 pl. peruspalvelujen valtionosuus

Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä, yhteisöveron jako-osuus ja koronavirukseen liittyvät kustannukset

- Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä on 2,36 mrd. euroa
- Yhteisöveron jako-osuuden korotusta 10 % -yksiköllä jatketaan määräaikaisesti vuodelle 2021, joka lisää kuntien tuloja yhteensä 550 milj. euroa, josta vuodelle 2021 kohdistuu 510 milj. euroa. Lisäksi LTA4 2020 yhteisöveron jako-osuuden muutos kasvattaa kuntien tuloja 60 milj. euroa v. 2021
- Varhaiskasvatuksen maksujen alentaminen kompensoidaan kunnille kasvattamalla yhteisöveron jako-osuutta 2 %, joka lisää kuntien tuloja 102 milj. euroa vuonna 2021
- Koronavirukseen liittyvät välittömät kustannukset, kuten testaus ja potilaiden hoito, korvataan kunnille, kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle
 - hybridistrategian edellyttämään testaukseen varataan 1,4 mrd. euroa
 - testausteknologiaan 30 milj. euroa vuodelle 2021
 - rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden vahvistamisesta aiheutuviin muihin kuin testaukseen liittyviin lisäkustannuksiin ehdotetaan 30 milj. euroa
 - koronasta aiheutuviin välittömiin muihin kustannuksiin 200 milj. euroa

Kuntatalousvaikutukset muille hallinnonaloille

- Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan laskennalliset valtionosuudet kunnille yht. 1 mrd. euroa
 - valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon tarkistukseen liittyen valtionosuutta korotetaan 5,9 milj. euroa ja indeksikorotus lisää valtionosuutta 17,3 milj. euroa.
- Varhaiskasvatuslain uudistamiseen ehdotetaan vuodelle 2021 kertalisäyksenä 15 milj. euroa, josta 14,5 milj. euroa kohdistuu kuntatalouteen.
- Oppivelvollisuuden laajentamiseen ehdotetaan 16 milj. euroa ja oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen perusopetuksessa ja toisella asteella kohdennetaan 10 milj. euron lisäys
- Lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen osoitetaan 20 milj. euroa ja perhevapailta olevien luku- ja kirjoitustaidon ja perustaitojen parantamiseen yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa ehdotetaan 2 milj. euroa, josta kuntatalouteen kohdistuu 1,4 milj. euroa.
- Ympäristöministeriön hallinnonalalle ehdotetaan 4 milj. euroa energia-avustuksiin vuodelle 2021. Kunnallistekniikka-avustuksia ehdotetaan lisättävän 10 milj. eurolla 25 milj. euroon. Puurakentamisen määräaikaisiin käynnistysavustuksiin lisätään MAL-alueille 9 milj. euroa, josta kuntatalouteen kohdistuu 6,7 milj. euroa ja muille alueille 1 milj. euroa, josta kuntatalouteen kohdistuu 0,7 milj. euroa.
- Työ ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla pakolaiskiintiön nosto 1050 henkilöön lisää valtion kotouttamiskorvausta 1,1 milj. euroa. v. 2021.

Kuntatalousvaikutusten kokonaisuus

- Kuntatalouteen kohdentuu merkittäviä uudistuksia, joiden myötä kuntatalouden menot kasvavat merkittävästi 2024 mennessä, joskin uusiin ja laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100% valtionrahoituksen.
 - hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen vaikutus v. 2021 on 53 milj. euroa nousten 266 milj. euroon 2024 mennessä
 - oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuton 2. aste kasvattaa menoja 22 milj. euroa v. 2021 nousten 129 milj. euroon 2024
 - hallituksen päätösperäiset pysyvät toimet lisäävät kuntatalouden menoja arviolta kaikkiaan 370 milj. euroa v. 2021, mikä yli kaksinkertaistuu n. 790 milj. euroon 2024 mennessä
- Kokonaisuudessaan valtion päätösperäisten toimenpiteiden vaikutus on 865 milj. euroa kuntataloutta vahvistava verrattuna vuoteen 2020 (kun huomioon ei oteta koronavirukseen liittyviä kustannustenkorvauksia)

Valtiontalouden menokehys suhteessa kuntiin poikkeaa normaalista

- Hallitus totesi vuoden 2020 ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä, että valtiontalouden menokehys ei rajoita vuotta 2020, jolle kohdentuu määräaikaista ja kohdennettuja toimenpiteitä mm. koronaviruksen terveydellisten ja taloudellisten vaikutusten torjuntaan.
- Vuonna 2021 palataan noudattamaan valtiontalouden menokehystä, mutta koska koronavirustilanne on poikkeusolojen ja valmiuslain voimassaolon päättymisen jälkeenkin jatkunut vaikeana, on vielä vuoden 2021 ajan käytössä koronavirustilanteeseen liittyviä poikkeuksia:
 - Koronaan liittyvät välittömät kustannukset kuten testaukseen ja testauskapasiteetin nostamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvät menot katetaan täysimääräisesti kehyksen ulkopuolisina menoina vuoden 2021 talousarviossa ja tarvittaessa lisätalousarvioissa.
 - Tilanteen epävarmuuden takia vuodelle 2021 varataan ylimääräinen 500 milj. euroa käytettäväksi kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menotarpeisiin.
 - Jos edellä mainittuja menoja aiheutuu vähemmän kuin mihin kehyksessä on varauduttu, erotusta ei käytetä muiden menojen lisäämiseen.